

Előfizetési feltételek:

helyben házhoz hordva
vagy vidékre postán
küldve

Egész évre 12 kor.
Fél évre 6 kor.
Negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 12 fillér

Hirdetések díja:

□ centiméterenként
6 fillér. Kereskedők és
gyárosok külön ár-
kedvezményben rés-
zesülnek.

Nyilttér sora 40 fill.

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TARSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

AZ ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik hetenként kétszer: csütörtök és vasárnap reggel.

Szerkesztőség

és
Kiadóhivatal:
Nagyenyedi Könyv-
nyomda r.-t.

A kiadóhivatal meg-
bizottja: Szigeti Béla
főkönyvelő.

Egyes számok kap-
hatók Földes Ede,
Cirnér J. József
és Grünfeld Dá-
vid kereskedéseiben.

Kéziratok nem adatsnak vissza.

A nagy nap.

— Irta: Pintér János. —

Március 15. évfordulóját ünnepeltük szivünk egész melegevel. Ünnepeltük azért, mert őseink e napon bonták ki dicsőséges régi zászlójukat, mely őket annyi viszontagságon keresztül is diadalról-diadalra vezette.

A setét eszmék végre eloszlottak, újból felragyagott hazánk kék egén a tündöklő nap, mely sugarait szétbontva eltető erőt lehelt a haldokló magyarba; felrázta őket néma álmaikból, kik most már mohón kezdtek szívni magukba a szabadság úde levegőjét. Világosság lett, a lepel lehullott, mely annyi századon keresztül eltakarta szemünk elől a szabadság lángoló tűzét.

A teher tulayomó volt, a kemény rablánczok elviselhetlen feszességgel tartották össze fásult tagjaikat.

Buzgott bennök az ősi szittya vér, mégis mindaddig türték az igát, míg csak a harci kürt riadó szava szivük mélyébe behatolva, annak lappangó paraszát újból fel nem gyújtotta.

Kitörő lelkesedés és öröm-érzés vett bennök erőt e szavakra: szabadság, egyenlőség s testvériség!

A mai nemzedék valóban a „Szabadság, Testvériség és Egyenlőség” eszméinek a korszakát éli. Hosszas fejlődés kellett ahhoz,

hogy azok a gátok, melyek embert embertől jogtalanul megkülönböztettek, végre összeomoljanak.

Évszázadok kellettek ahhoz, míg az emberiség a maga valójában feltudta fogni az előbb mondott eszményeket. Azt hitték sokan, hogy ez csak egy ritka égi tűnemény, mely szép, még látható, de kivihetetlen.

Felhangzott Kárpátoktól le az Adriáig: most, vagy soha! Mi kell? Szabadság vagy rabszolgaság; egyenlőség vagy elnyomatás; testvériség vagy örökös kinszenvedés!

A talajt már felegyengette Széchenyi, a mag már terebélyes fává lett, a gyümölcs érni kezdett, már-már teljesen megérett.

Az idő közelgett. Nem sokáig kellett már várni.

Széchenyi nagy alakja, a mint később bebizonyult, egymagában erre nem volt elég. Nem, mert ő nem annyira a sziv, mint inkább az ész és tett embere volt. A sziv hullámveréseinek felkorbácsolását nem ismerte és azt szándékkal mellőzte szent ügyének keresztülvételében, tán azért, mert jelszava volt: „hogy nemzetünk előbb legyen gazdag, művelt, azután szabad.”

A kor nem értette meg őt. Hazánk egét sötét felhők borították.

Lázban volt egész Európa. Franciaország adta meg a jelszót, mely egy pillanat alatt, mint cikázó villám járta be a művelt világ-

részt. A magyar sem téspejt. Mindnyájan — tekintet nélkül a kasztokra — örömmel hagyták el csendes otthonukat, mert tudták, hogy céljuk szent, most az Isten is segíti őket. Nem csalódtak. Széchenyi most is mindent elkövetett utoljára a nemzet érdekében. De már késő volt, ereje kicsinynek bizonyult, nemzete elhagyta. Kossuth és társaihoz csatlakozott.

Széchenyi félrevonulása után Kossuth lett mindene hazánkunk. Ő reá irányítá mindenki szemeit, hallgatta ékes szavát. Végre hosszas vajadás után megalakult az első felelős magyar minisztérium. Törvényeink szentesítve lettek s ezek között a legfőbb a jobbagyság teljes felszabadosítása, mely Deák Ferencz szerint nyolcz százados alkotmányunk igazságtalanságait tette jóvá.

De mindez korán jött, ellene feltámadt az ármánykodás. A bécsi udvarnak nem kellett sokáig a független Magyarország.

A nemzetiségeket fellázítottak ellenünk. Jellasics bán a horvátok élén, mit sem törődve a nemzet rendeleteivel, a tengerpartot megszállva, ostrom állapotot hirdetett ellenünk.

Megkondult a vészharang. Soha magyar szebben nem beszélt, mesteribben nem dolgozott a képzelet és gerjedelem fegyvereivel a szivhez, mint Kossuth Lajos. A lobogó lelkesedés hangján, mi által felkorbácsolta

TÁRCZA.

Alsó-Fehér vármegye főispánjai.

A miut történelmileg konstataált: hazánkunk vármegyékre osztását sz. István király eszközölte. Az ő idejében keletkezett az erdélyrészi ósrégi Fejérmegye (Comitatus Albentis¹, Grafschaft Alba), vagyis a mint később nevezetett Fehérvármegye.

Nagy kiterjedésű volt az kezdetben: Hunyadmegyétől kezdve Háromszék közepéig terjedve, a Maros- és Olt-völgy tetemes részét és a bánjavárosokat (Abrudbánya, Verespatak, Zalathna) is felölelte. Minek folytán a legnépesebb vármegye is volt.

A szász telepítvények kedvéért egy része, az úgynevezett „Fundus Regius” belőle kiszakadt; azonban Fogaras vidékével együtt sokáig Fehérmegye alkotó része volt. Ambár az Andreanum Privilegium² szerint, a Bárczaság is a szásztelepek részére ki volt jelölve, de Törösvár, Zernyet, Tobán, Ujfalu s Komlós a „Fundus Regius”-ba bele nem olvadt. Régi oklevelek szerint ezek is Fehérmegye kiegészítő részei voltak. Hasonlóan Fehérmegyéhez tartoztak: Apácza, Bácsifalu, Csernátfalva, Hosszúfalva, Krizba,

¹ E néven fordul elő az 1222. s későbbi okmányokban is.

Purkerez, Tatrang, Türkös, Zajzon, mint Törösvár tartozékai. Törösvárt Ulászló király a XV. század végén 10 évre zálogba adta tíz ezer forintért Brassónak; s ki nem váltatván, az egész birtok Brassó kezén maradt.¹

Fehérmegyében a székelyföldön is, legkivált Háromszékhez különböző időkben több falvak ragasztattak, u. m. Szárazpatak, Perelnek, Kanta, Alsó- és Felső Volál, Hidvég, Árapatak, Erősd, Alsó- és Felső Rákos, Bodola, Bere, Kazathna, Nyiény, Bodra, Bikszád, Előpatak, Mikóréjfalu, Ágostonfalva, Nyáraspatak, Liget, stb.

Perelnek és Látó falvak még a XIV-ik században a Székelyszékhez tartoztak, utóbb azonban a király Fehérvármegyéhez tette át.

Rége óta Alsó- és Felsőfehérvármegye megkülönböztetés nem volt Fehérmegyében. Ez a XVIII-ik század közepe táján keletkezett; midőn Fehérmegyének nagy kiterjedése következtében terhes adminisztráció miatt ketté szakítása eszközöltetett. Egy része Alsó-, a más része pedig Felsőfehérmegye (Comitatus Albentis inferior, Unter-albenser Comitatus, és Comitatus Albentis superior, Ober-Albenser Comitatus) nevezetet nyert.²

Azonban, az 1876-ik 33-ik t.-cz. folytán Magyarhon erdélyrészi területe is új fel-

¹ Magyar Sion. VIII. évf. 533. l.

² Lobrecht Michael: „Erdbebeschreibung des Grossfürstenthum Siebenbürgen.” p. 59.

osztás alá esvén, mintegy 126. évi elkülönzés után, a Felsőfehérvármegye eltöröltetett s községei jobbára Alsófehér megyébe, kisebb részekben pedig Háromszék s több más szomszéd vármegyékbe osztattak be.¹ Fogarasmegyéhez is 6 község csatoltatott.

Fehérmegye a sz. István-féle alkotmány értelmében, kezdetben várispán (Comes castri, comes Prævinciæ) alatt volt, ki katonai és polgári kormányzója volt a vármegyének, kinek hatalma alá voltak rendelve azon kisebb városok is, melyek a vármegye területén voltak, de a várispán hatósága alól felmentve nem voltak.

A XIII-ik századfelé a várrendszer hanyatlásnak indulván, s több nemesítések is történnén, de több más változások is előadván magukat, a megyei rendszer kifejlődött s a főispáni hivatal a magyar tisztviselőségeknek ezen egyik legrégebbike azon állapotba ment át, hogy a főispán hatásköre mindinkább tágult, a főrendiháznak is tagja lett, vezette az egész megyei közigazgatást, köztelmehez tartozott felügyelni az igazság gondos kiszolgáltatására is, a közbiztonság fűrtartására, a királyi rendeletek végrehajtására, stb. De Fehérmegye főispánjának tiszttségével össze volt kötve a fejedelmek alatt az is: hogy ha a háboruban az erdélyi főgenerális elesett, az erdélyi vármegyéket a

¹ Magyar Lexikon. VII. k. 65. l.

a szenvedélyek hullámain és hívó szavával lángba borította egész hazánkat. Idegen nemzetek lelkes vitézei siettek védelmünkre, hogy velünk együtt harcolva vagy győzzenek, vagy bukjanak.

A magyar győzött. Látszólag az abszolutizmus haldoklott, meggyőzte a szabadság; fájdalom, ez csak látszat volt. Ki tudja mivé fejlődött volna a dolog, ha hazánkat elárasztva be nem jön a muszka, miut egy sáska raj, belepve a talajt, hogy egy csapással mindent megsemmisítsen.

Széchenyi jóslata beteljesedett. Letették a fegyvert Világosnál.

Beköszöntött újra a sötét korszak, mely 1867-ig tartott. De akkor ismét felderült. Mint mindig, úgy most is akadtak lángelmék és kiváló alakok.

Hazánk mai állapotát három szellemi nagy óriásnak (Széchenyi, Kossuth, Deák) lehet köszönni.

Ők teremtették meg a mai kor szabad állapotát, mint a kik legjobban felfogták a haladó kor szellemét.

Megértő nemzedektől támogatva sikerült megásni a sirt, a melybe milliók örökönyeit kísérték az elavult formák, túlélt intézmények államát. S e sirt a modern Magyarországgá avatták; keresztifáján ott ragyog az 1848. márczius 15., a temetés és ujjászületés éve.

Ezer éves történetünknek talán egyik legszebb napja márczius 15-ike, a mely a szabadság, testvériség és egyenlőség ezer és ezer áldását kelté új életre.

Azóta evenkint megünnepeljük e napot: részint azért, hogy lelkesedjünk őseink

tántoríthatlan és fenséges bátorságán; részint pedig, hogy a kegyelet jelét ez uton nyilvánítsuk azokkal szemben, a kik éretlünk szent lelkesedéstől áthatva vérükkel peccsételték meg e drága, e szép dicső hon minden egyes rögét.

SZEMLE.

Bánffy Dezső br. nyilatkozata.

Bánffy Dezső báró az újpárt vezére a fővárosi II. kerületi újpárti kör lakomáján érdekes nyilatkozatot tett a helyzetről. Nyilatkozatának lényegét a következőkben adjuk: „Hónapokkal ezelőtt, mikor még nem történt meg a nov. 18-iki tett, akkor mi, kik az újpárt tagjai vagyunk, és kiknek jó lesz az új nevet keresni, hogy ne maradjunk mindig ujak, abban a reményben voltunk, hogy legfőbb célunk a magyar állam gazdasági függetlenségének kivívása. Ma is ez a törekvésünk. Programunk a változott viszonyok mellett nemcsak hogy fönáll, de még erősebben érvényesül a jövőre nézve, mint eddig történt. A mai többségnek be kell ismernie, hogy ma más alapon, mint az újpárt programja alapján, kormányozni nem lehet. Maga ez a kombináció. hogy koalíciós kabinet alakulhat, már hallgatóság elismeri, hogy a magyar állami élet további kiépítése más alapon, mint a hatvanhetesen nem történhet. Lehetnek egyesek, sőt vannak pártok is, a melyek messzebb menő időre állították föl programpontjaikat, ma ezek is kénytelenek azt vallani, hogy a 67-es alapon kell kormányozni úgy a

gazdasági kérdések szempontjából, mint a nemzeti törekvéseknek a katonaság körébe való bevitele szempontjából. Ha pártunk ma nem is győzött, elveink minden esetre győzelmet arattak. — Azután Bánffy a lezajlott választások kérdésével foglalkozott és különösen azokat az argumentumokat hozta föl, a melyek kötelezővé tették az újpárt tagjaira nézve, hogy nem az ő programjukat valló jelöltre szavazzanak. Én azt hiszem, ugymond, nincs messze az az idő, mikor ebben a kerületben megint az a kérdés lesz felállítva, hogy kire szavazzunk. Akkor, úgy hiszem, nem leszünk kötve semmi egyéb által, mint elveink által és elveink és programunk érvényesítése érdekében mehetünk a harcba“.

Vizaknai mandátum. Markbreit Gyula vizaknai képviselő mandátumát, kit a vizaknaiak teljesen ismeretlenül választottak meg, sőt három nappal a választás előtt még hírből sem ismertek, petícióval támadták meg. A meggyőzésnek olyan eszközei tettek Markbreitot — a petíció szerint — képviselővé, melynek nem csak a választási törvénybe, hanem melyen a közérkölciségbe is ütköznek.

Márczius 15.

Nagyenyeden.

A magyar nemzet ujjászületésének emlékeztét az idén is szokásos kegyelettel és lelkesedéssel ünnepelté meg városunk közönsége. Az egész város fel volt lobogóva; nők és férfiak, ifjak és vének nemzeti kokárdá-

fejérvári főispán vezette és igazgatta a harczban. Ha a székelység és partiumbéli generalisok is elestek, a fővezér akkor a fehervármegyei főispán volt (Ápor Peter Metamorphos. Traunae p. 411). Ugyan Aporként a fejedelmek idejében mindenik vármegyében 2 főispán volt azért, hogy az egyik minél gyakrabban a fejedelem mellett lehessen; a másik a vármegyét igazgatta. De azért is, hogy a fejedelmek idejében sok hadakozás lévén; egyik a hadba ment, a másik a vármegyében maradt.

A fejedelmek ideje után minden vármegyének csak egy főispánja volt. Azután többször fordult elő azon eset, hogy egy főrang uegyn több vármegyének volt főispánja; a mint azt Fehérmegye főispánjainál is láni fogjuk. Jobbára a megyében lakó főrangú családokból voltak főispánok.

Némelyek azt állítják: hogy Fehérmegyének főispánjai a reformáció előtt Erdély püspökei lettek volna¹, miután Gyulafehérvár is (Alba) egész 1556-ig az erdélyi püspökség tulajdona volt; mely vártól vette a vármegye nevezetét is. Azonban, én erre csupán báró Mártonffy Györgyről kaptam biztos adatot, hogy fehérmegye főispánja volt.²

Nemes Fehérvármegye főispánjai 900 éven

¹ U. o. 598. l.

² Schematism. Ven: Cleri Diveo Transs. 1848. p. XXVIII.

át igen szép számban voltak; azonban nekem csak 354. év alatt volt következő főispánoknak neveit sikerült felfedeznem, illetőleg kikutatnom:

1. Hallerkői Haller Péter, ki 1551-ben lett Fehérmegye főispánjává¹ és tanácsos urrá; 1552-ben kincstárnokká és szászok grófjává; — 1556-ban pedig Vizakna örökös királybírójává. Kit később minden hivatala és birtokában Izabella királyné 1557-ben megerősített. (Benkó: Transsylv. t. II. p. 357; Gyulafehérv. lev. Prof. Div. Com. Misc. Cirt. I. forc. III. Nr. 15). Meghalt 1569. december 12-én.

2. Kemény Boldizsár (de Magyargyerómonostor) 1613—1630. tájt. Báthory Gábor és Bethlen Gábor hű tanácsosa s tekintélyes államférfi. Ő nemcsak Fehérmegyének volt főispánja, hanem fogarasi kapitány is volt. Meghalván Bethlen Gábor, s neje Brandenburgi Katalin is 1630-ban lemondván az országglásról, Kemény Boldizsár is lemondott hivataláról, letette a tanácsosságot és az országgyűlési elnökséget. (Nagy Mikl. „Magyarország képekb. I. k. 97—98. l.; Benkó: Transsylv. t. II. p. 396).

3. Kemény János (de Magyargyerómonostor) 1630—1657. tájt. Ő 1630. elején már nem mint pósta, hanem mint inter-

¹ Kőváry: „Erd. nev. családai. 106. l.

nuntius a császárhoz Bécsbe, a nádorhoz és Pázmányhoz küldetett. Azután Brandenburgi Katalin Keményt Váradra küldötte a fejedelmi trónkövetelőhöz titkos megbizatással. Mig ő odajárt, atyja Kemény Boldizsár meghalt; s helyette a fogarasi kapitányságot és a legtekintélyesebb főispánságot a Fehérmegyét ő nyerte el. 1661-ben fejedelem lett. (Nagy M. „Magyaror.“ kép. I. k. 97—98).

4. Bethlen Ferencz (de Bethlen), 1639-től Fehérmegyei főispánja, egyszersmind a fejedelem ítélő aszeszora, 1648-ban contiliarius, főudvarmestere I. Rákóczy Györgynek. Mint II. Rákóczy György követe lengyelhonba egyszer, III. Ferdinándhoz hatszor volt küldve. Nagy törvénytudó ember. (gr. Lázár Miklós, Erdély főispánjai. Szinnyi I. „Magyar Irók“ I. k. 1017. l.).

5. Barcsay Mihály (de Nagybarcsa). 1661-ben I. Apaffy Mihályt őt mint Fehérmegye főispánját azon gyanu következtében, hogy ellene áskálódna, Fogaraszvár börtönébe vitette: Erd. Statisztikája I. k. 231. l.

6. Bethlen János (de Iztán et Bethlen). 1662-ben lett Fehérmegye főispánjává.

¹ Szinnyi I. „Magy. Irók“ I. k. 1021. l.

Az 1644-iki hadjáratban részt vett, 1656 tavaszán Küküllővármegye főispánságát kapta. 1659-ben Erdély kancellárjává választott, s mint korlátlan szolgált Barcsay

STEIN S. és Társa

Első erdélyrészi kizárólagos gyermekruha üzlete

KOLOZSVART,

Mátyás király-tér 2. sz.

Szülők figyelmébe!

Van szerencsem az igen tisztelt szülők figyelmét kizárólagos gyermekruha üzletre felhívni. Iskolába járó teány- és fiuruhák 1 évestől 14 évesig. Torna ruhák. Őszi és téli kabátok, fehérművek, kötények, kalapok, harisnyák nagy választékban, jó formában és kivitelben, jutányos árban kaphatók.

Vidéki rendeléményél elég a gyermek kora és a ruha színének megnevezése.

MIEDER-készítés mérték szerint

a legújabb formában, kényelmes viseletű

Szíves partfogást kér

Stein S. és Társa.

val ékesített ünnepi díszben siettek részt venni a megemlékezésben.

Már reggel 8 órakor kezdetét vette az ünnepélyek sorozata. A Tót-utcai iskolában 8 órakor, a szentkirály-utcai iskolában 9 órakor volt hazafias énekek kíséretében a nagy napról való megemlékezés. A délelőtti ünnepségek középpontját a kollégiumi ifjúság képezte. A kollégium dísztermébe nagy közönség gyűlt össze, mely áhitattal és örömkönnyek közt hallgatta az ifjúságnak énekeiben, zenében, szavaltában s ünnepi beszédében megnyilatkozó lelkesedését.

A gimn. vegyes-kar Kossuth-nótája után Szabó András VII. g. o. t. mondott emlékbeszédet, melyben tömören és a mély érzés költői színeivel bevonva csoportosította 1848. március 15. előzményeit és következményeit. Két szép ének és két szép alkalmi szavaltat után a gimn. vegyeskar nagy hatással adta elő a „Marseillaise-t” s az ének oly gyűjtő hatású volt, hogy a közönség óhajára meg kellett ismételní. Az ünnepélyt a kollégiumi zenekar „Honvédindulójá” zárta be.

A kollégiumi ünnepség után az ifjúság és közönség az 1704-ik március 16-diki vésznap 201-dik évfordulójának megünneplése végett a sétatéri diákemlékhez vonult. A „Himnusz” hangjai után Szilágyi Aladar VIII. g. o. tanuló szavaltta el osztálytársának, Simonffy János VIII. o. tanulóknak „Kuruczdiákok sirjánál” cz. szép alkalmi költeményét. A gimn. önképző dalosköre énekelt „Itt e sirhalomnál” cz. darabot; majd Czirner László VII. g. o. t. adta elő Szabó András VII. g. o. tanuló hatásos költeményét. Végül az ifjúság a Szózatot énekelte.

Délután két órakor taraczkövés jelezte a városi közönség ünnepélyének kezdetét. Nagy közönség gyülekezett a váróház terén s érdeklődve nézett a városház fellobogozott

Ákos, Kemény János és I. Apaffy Mik. fejedelmek alatt. 1662-ben Fehérmegye főispánja és Udvarhelyszék főkapitánya lett. Zsófia nevű leánya emlékére az udvarhelyi ev. ref. gimnáziumhoz 1000 arany alapítványt tett. (Pálmay I. „Udvarhely m. nemes családjai” 31. l. Megh: 1678. febr. 28-án. Kartársai Erdély Taciturnának nevezteték.

7. Bethlen Farkas (de Bethlen), 1667. január 11-én lett Fehérmegye főispánja. 1657-ben a fejedelem kíséretében a lengyel hadjáratban volt. 1658-ban Mikes Mihálylyal, mint II. Rákóczy György követe Leopold császárhoz küldetett segély esközölése végett. Kemény Simon részére működővén, nóta per alá került 1662. március 10-én, később fölmentetett s 1666-ban Apaffy alatt contiliorius s korlátnok, 1667-ben Fehérmegye főispánja lett s részt vett a nagyszőlősi csatában. 1678-ban követségben volt Konstantinápolyban. Megh. 1679. december 30-án.

8. Bánffy Zsigmond (de Losoncz) 1680-tájt. I. Apaffy M. tanácsosa, táblai elnök és fehérmegyei főispán, ki Maroszentkirályt bírta, neje Prinyi leány volt. (Kováry: Erd. nev. csal. 22. l.

(Folytatjuk.)

erkélye felé, mialatt az Önkénytes Tűzoltó-Egyesület zenekara a Himnuszt játszotta. Alig értek véget a legszebb magyar imádság dallamai, magyar díszbe öltözve kilépett az erkélyre Paulini Rezső VIII. g. o. tanuló s messzire hallatszó erős hangon általános lelkesülés közben, szavaltta el a hagyományos „Talpra Magyar!” Ezután a közönség a felváltva játszó zenekarok játéka közben a sétatérre vonult, hol az iparos önképzőkör énekelt és Zajzon János tanár beszélt a nagy nap történelmi jelentőségéről. Igazi ünnepi beszéd volt, nemcsak azon alkalomnál fogva, melyen elmondattott, hanem a hangulatnál fogva is, melyet felkeltett. Az ünnepélynek méltó befejezése volt a tanítóképző férfikarának éneke, Szabó András szavaltata s végül a Rákóczy induló.

A nap egész lefolyása méltóan sorakozik azon ünnepségek sorába, melyeket városunk közönségének kegyelele s lelkes hazafiasága három évtized óta szentel e nagy nap emlékének.

Oroszország katasztrófája.

Óriási dráma utolsó felvonása zárult be e hó 10-dikén Mukden alatt. Az a nagyhatalom kapott halálos dőfést, amelyet retteggett a többi nagyhatalom s amelynek szemöldökére tekintettek még a világhatalmak is, lesve, hogy ránczolódik-e az északi koloszus homloka. S ezt a szent rettegést azzal oltotta be Oroszország a világba, hogy utjába mert vágni a fejlődésnek s mindmáig meg tudott utjában állani a civilizációknak, a humanizmusnak. Oroszország ereje maradiságában rejtett s ezt az erőt most megtörte a kis Japán. Hiába hivatkozik most már Oroszország a maga óriási terjedelmére, hiába mutat rá tömérdek népére, hiába övezi körül hatalmát vallásos glóriával, a kis Japán harmadannyi népe a maga világi erejével nagyobb szerepet játszik az emberiség fejlődésében, nagyobb szolgálatot tesz az örök törvények megvalósítása körül és fontosabb hivatást tölt be földgömbünkön, mint Oroszország. A tunya tömege, a nyers erőt ledöntötte a szellem, a civilizáció hatalma.

Százezer halott borítja a mukdeni harczmezőt s az orosz hatalom büszkén hivatkozik ezekre az áldozatokra, mintha csak azt akarná mondani, hogy nincs több hatalom ezen a világon, amely őt ebben utánozni tudná. Szó sincs róla: az orosz meghalni tud. Ezt sohasem vonta kétségbe senki. Csak azt nem tudja, hogy miért hal meg. Mert a halálnak is megvan az ára s dicső halál csak az a halál, amelyet legalább is egyetlen értékű, ha nem magasabb, még szentebb célért szenvedünk. Egy fantomért, vagy csupa makacsságból halmi meg, örület. Oroszország hatalmi presztizsét nem szerzi többé visszavonulva a százéveknek a lemészárlása, mert az a hatalom csak üveggyömb volt, amely szintelen fényével bántóan kápráztatta a világ szemét, s amelyet a japán golyó összezúzva leleplezett.

Az orosz meghalni tud, de nem is a százévek pusztulása adta meg a halálos csapást az orosz presztizsnek. Megrendítőbb s leve-
rőbb az a csapás, hogy Kuropatkin 200 ezer

embrenyi derékhadával foglyul esett. A mai táviratok ugyanis már ezt újságolják. Micsoda bámulatos hadvezéri tehetség, micsoda tudás, micsoda lelkesedés és elszántság dolgozik japán részről ilyen fegyvertények keresztülvitelénél. Hiába lapozgatjuk a háboruk évkönyveit, a hadviselés történelmét, ilyen esetre nem bukkanunk. Ez páratlanul áll.

Vegyes hírek.

— **Előfizetőinket felkérjük, legyenek szivesek a hátrálékos előfizetéseket mielőbb beküldeni.**

— **Gr. Majláth püspök**, mint megbízható forrásból értesülünk, nemsokára biboros lesz. Csupán a legközelebbi bibornoki conciliumot várják, hogy ott a bibornokká avatás ünnepélyes kihirdetés alakjában ténynyé váljék.

— **Gyászhir.** Soós Nagy Ferencz ohábai körjegyőt s családját súlyos vesztesség érte, kedves kis négy éves Izabella leánykájuk e hó 9-én elhalt s 11-én a községi lakosok s vidéki értelmiség őszinte részvéte mellett temettetett el.

— **Állandó választmány** volt f. hó 13-án Zeyk Dániel főispán elnöklete alatt, a választmányi tagok élénk részvételével. A közgyűlési tárgyak fontosabb részénél élénk eszmecsere fejlődött ki.

— **Márczius 15-dikét** a polgári leányiskola, a tóthutczai-, szentkirályutczai-, és elemi leányiskolák városunkban valóságos versengés számba menő díszes műsorral ülték meg. A publikumot persze kölcsönösen az iskolák tanszemélyzete képezte, érdeklődő szülő, gondnoksági tagot alig lehetett látni.

— **A „Nagyenyesei Önkéntes Tűzoltó Egylet” Közgyűlése.** A helybeli tűzoltó egyesület vasárnap d. e. 12 órakor 32-ik évi rendes közgyűlését tartotta meg Dancs Mózes alparancsnok elnöklete alatt. A közgyűlés látogatott volt. Elnök új tagokul dr. Asztalos Kálmán, Bakcsi Sándor, Balint János adótiszt, Incze Miklós, Pallós István, Székely János és Székely Ödön jelentette be, mit a közgyűlés lelkesedéssel fogad és nevezettek egyhangu határozattal tagokul felveszi. A múlt évi számadás és 1905. évi költségvetés megállapítása és elfogadása után a tisztikar egészített ki. A Balogh Ferencz főjegyző elnöksége alatt kiküldött jelölő bizottság főparancsnokká egyhangulag Székely Ödön főgimnáziumi tanárt jelölte, kit a közgyűlés nagy lelkesedéssel választott meg. Papp János lemondott tűzoltó-főparancsnoknak ügybuzgó működését, az egylet érdekében teljesített fáradságáért a közgyűlés jegyzőkönyvileg köszönetet szavazott. A Papp János főparancsnok lemondása és az egylet kötelekéből történt kilépése alkalmával lemondott és kilépett parancsnoksági tagok helye a következőképp töltetett be. Titkár: dr. Asztalos Kálmán; I. rajparancsnok: Balint János, helyettes: Incze Miklós; III. rajparancsnok: Székely János, helyettes: Willersdorfer Antal. IV. rajparancsnok helyettes: Bakcsi Sándor lett. A gyűlés után az új

TÁNGEL JÓZSEF

TEMETKEZÉSI VÁLLALATA
NAGYENYEDEN

vállalja el a temetések rendezését a legolcsóbb és legszolidabb kiszolgálás mellett.

főparancsnokot a közgyűlés zeneszóval lakására kísérte, majd pedig a Sisak-vendéglőbe, hol barátságos poharazás között eltek a főparancsnokot s az új parancsnoksági tagokat.

— **Ipartestületi közgyűlés.** Az eddig tapasztaltaknál nagyobb látogatottság mellett folyt le vasárnap délután a helybeli ipartestület évi rendes közgyűlése. Bálint János elnök megnyitó beszéde után Balázs Gergely egyesületi ügyész számolt be az egyesület múlt évi működéséről, a békés, csendes munka évének mondva azt, majd az 1904. évi számadás megvizsgálásáról terjesztette elő jelentését, mely szerint az egyesület 1449 kor. 84 fillér bevétellel és 1444 kor. kiadással és így 5 kor. 84 fillér készpénz maradvánnyal zárta le számadását. Takarékpénztárban levő tőke és leltári tárgyakban az egyesületnek 3376 kor. 79 fillér tiszta vagyona van. Az 1905. évi költségvetést 1496 kor. 50 fillér bevétellel, 1785 kor. kiadással és így 288 kor. 50 fill. hiánnyal irányozták elő. A hiány fedezésére a városi tanácsot kérik meg, aki már évek óta fedezi a lakbérre előirányzott 400 kor. kiadást. Az Iparos Önképzőkör azon jótéteményét, hogy a f. év február hó 26-án rendezett estélye fele jövedelmét 64 kor. 24 fillért az ipartestületi iparos segélyalap javára felajánlotta és befizette, köszönőleg tudomásul vették. Elnököknek egyhangú lelkesedéssel újból Bálint János kiáltott ki. Előjárásági tagokká egyhangúlag megválasztottak: Albrechtovich Antal, Áron János, Bauer Antal, Fekete Mihály, Gazdag Lajos, Katona Lajos, Lőrincz István, Lúkel Géza, ifj. Borsos Mózes, Ravai Gyula, Richard Mihály, Willersdorfer Antal, Kun Gyula, Székely Dániel, Hajdu György, Hegyi János, Spangenberg Gyula és Réderberger Gyula; számvizsgálók Bakó Károly, Folbert Tamás és Maté István.

— **Buzásbocsárdon** f. hó 11-dikén volt a körjegyző-választás. Megválasztott Benedek Aladár, eddigi helyettes körjegyző, 16 szótöbbséggel.

— **A lőrinczrévei mulatság.** A lelkes hangulathoz és buzgó előkészülethez teljesen méltó volt, a várakozást pedig messze felülmúlta a lőrinczrévei balsikere. 750 kor. bevétel és 350 kor. tiszta jövedelem! Ugye ennek dicséretére felesleges minden Demoszthenes? A program kis keséssel vette kezdetét, mert a jégzajlás „vetőt” mondott az újfalusi kompnál. Hanem azért dicséretére a közönségnek a jég tilalma dacára felkerestek. Fáradságos módon vissza Enyedre. Csombordon át tettek meg az utat, mit kijelentésük szerint többszörösen is megtenni érdemesnek tartottak volna, mert bőszes kárpótlást találtak. Újvári Erzsike bátor magatartással, igazi otthonossággal és kellemes hanghordozással szavalta el: Hegyi Gábor II. Rákóczy Ferenczné... cz. költeményét. Megis kapta méltó jutalmát a közönség lelkes tapsában. Az enek-kettős ex abruptó történt, mert a tervezett Mendelson féle szép kettőst a szereplők berekedése miatt előadni lehetetlen volt. Veres Pista itt is remekelt. A frenetikus tapsvihár „ujrat” követelt. Ineze Miklós pedig különösen „magánál” volt. Trensányi állatorvos a rendezőség óhajára tilinkószóval gyarapította a műsort. Az élvezettel hallgatott játékot meg-meg ujló taps honorálta. A műsor záradéka, Bodor Kálmán áll. tan. vezetésével, a „lőrinczrévei vegyes dalkör” szerepe volt. Már a felálláskor élénk tapsal

fogadták a köznéptarka seregét, s csak a tényt konstatalem, ha kijelentem, hogy emetaps-előleg megreszkírozása nem volt méltatlan, mert különben a szépen sikerült egyveleg után kamatostól nem ujló volna föl. A táncz kitünő hangulatban vette kezdetét. A négyeseket 52 pár tánczolta. A sikerült mulatságért elismerés illeti meg a rendezőseget. Nem feledkezhetünk meg a hushagyói vegyes mulatságról sem. Hiszen az előbbiből nőtt ki; azzal ugyszólva összefolyt ikerestvér. A helybeli falusi közönség is, hogy kivegye a maga részét: összegyűlt és a szűkebbkörű intelligenciával vegyesen búcsuztatta a farsangot. Műsor itt is volt. Szerepelt a dalkör két számmal; felolvasott ifj. Mooré Károly ref. lelkes „A megélhetés viszonyai”-ról és Bodor Kálmán „Életkép” című saját költeményét adta elő. Aztán folyt a táncz, még borozó szerdán is;

— **A balázsfalvi magyar kaszinó** mióta az új helyiségbe költözött, ez évben folyó hó 11-én az ötödik mulatságot tartotta, a mely műsoros tánczestély volt; mindenik mulatság jó hangulatban, vidám kedvben folyt le, szóval kitünően sikerültek; de a műsoros estély mindeniket felülmúlta ugy erkölcsi, mint anyagi sikerben. A műsor minden egyes pontja kedves élvezetet nyújtott a szép számban jelen volt közönségnek, a mely ezért nem is volt háladatlan, mert mindenik szereplőt elhalmozta tapssal és éljennel; a zenei és énekrészeket többször megújraza. Biró Jólanka zongora játéka, Farkas Károly szavalata, Bretter Géza éneke, Munteán Helén zongora kísérete, dr. Rónai János felolvasása, E ny e d i Jenő humoros monologia és dr. Joksmán Ödön zenével kísért éneke, a melyek mind a legnagyobb sikert érték el, a közönség magas tetszését vívták ki; különösen Joksmán éneke, a mely teljesen elragadta a közönséget és legalább hatszor megújraztatott. Gratulálunk ugy a rendezőségnek, mint a szereplőknek.

— **Az Alsófehérvármegyei Gazdasági Egyesület** évi rendes közgyűlését Nagyenyeden 1905. évi márczius hó 26-án d. e. 11 órakor a vármegye székházának kis üléstermében fogja megtartani. T á r g y s o r o z a t: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés az egyesület 1904. évi működéséről. 3. Pénztári jelentés az egyesület 1904. évi zárszámadásáról; ezzel kapcsolatban: 4. A számvizsgáló bizottság jelentése. 5. Az 1905. évi költségvetés és vagyonomérleg előterjesztése. 6. Folyó ügyek tárgyalása. 7. Választmányi határozatok benyújtása, közgyűlés napjára beérkező ügyek bejelentése. 8. Új tagok bejelentése. 9. Határozat-hozatal a nagyenyedi VII. tenyészállat-kiállítás megtartása ügyében. 10. Jelenítés a Nagyenyeden tartandó gazdasági gépgyümölcs- és szőlőkiállítás ügyében. 11. Esetleges indítványok. 12. Tisztujtítás.

— **A balázsfalvi Takarékpénztár**

Részvénytársaság Török Bertalan elnök, országgyűlési képviselő elnöklése s szép számmal megjelent részvényes jelenlétében f. márczius hó 15-dikén d. n. 3 órakor saját házában tartotta meg XV-dik rendes évi közgyűlését. A közgyűlés jegyzőkönyvileg adott kifejezést első elnöke sbuzgó támogatója Szabó Samu nyugalmazott kolozsvári református gimnáziumi tanár elhunyt miatti igaz részvételének. Helyeslő tudomásul vette az igazgatóság jelentését, melynek számadásából meggyőződött, hogy az intézet a nagyon kedvezőtlen gazdasági viszonyok közt is képes volt a működéséhez fűzött várakozásnak megfelelni. Jóváhagyta az igaz-

gatóság is felügyelő bizottság azon javaslatát, hogy osztalék részvényenként $7\frac{1}{2}\%$ legyen, s megejtette az alapszabály szerinti választást. A kilépett tagok valamennyien érdemesítették magukat a részvényesek bizalmára s így a közgyűlés. Dániel István, Tornya Lajos és Mendl Jakab részvényeseket az igazgatóság; Sinberger Salamont, Bretter Mórt., Kovács Károlyt, dr. Garda Kálmánt és Mendl Henriket a felügyelő bizottság tagjainak újból megválasztotta.

— **Egy újság jubileumi ajándékai.**

Az egész magyar zsurnalisztikát és egész magyar közönséget nevezetes módon érdeklő jubileumot ül legközelebb a fővárosi sajtó egyik legtekintélyesebb és legnépszerűbb organuma. Áprilisban lesz ugyanis negyven éve, hogy fönnáll az Egyetértés, mely minden időben lelkes szószólója volt a nemzet igazainak és melynek az elen Pap Zoltán orsz. képviselő áll, mint főszerkesztő. A lap szépirodalmi főmunkatársa Eötvös Károly. Akik figyelemmel kísérték az Egyetértés-t azt tapasztalhatták, hogy ez a brilliánsan megszerkesztett fővárosi lap ujabban fokozottabb mértékben iparkodik kielégíteni olvasóközönségét, ugy hogy most minden rovata a lehető legmagasabb színvonalon áll. Gyors, megbízható és alapos információk jellemzik az Egyetértés-t, mely azonban minden egyes közleményénél rendkívüli gondot helyez az élvezetes és tökéletes irodalmi formára is. A lefolyt politikai válság idején a legnagyobb magyar lapban, az Egyetértésben egymásután szölkáltak meg az országos hírnevű politikai kapacitások. Április végén lesz negyven éve, hogy ez a kiváló hírlap fönnáll. Ez alkalomból fölhívjuk olvasóink figyelmét azokra a rendkívüli kedvezményekre, melyeket az Egyetértés előfizetőinek nyújt. Minden előfizető teljesen díjtalanul megkapja ugyanis havonként a Magyar Szalon-t, ezt az előkelő, képes havi folyóiratot, melyet Hevesi József és dr. Falk Zsigmond szerkesztenek. Egy-egy vaskos kötet a Magyar Szalon minden száma, ugy, hogy tehát az egyetértés előfizetői évenként 12 kötetet kapnak teljesen díjtalanul. A jubileum alkalmából teljesen ingyen kap továbbá az Egyetértés minden előfizetője egy-egy díszes és elegáns újságtartót, hogy kényelmesebben olvashassa a lapot. A negyven éves jubileumot azzal ünnepli meg az Egyetértés, hogy május 1-én mintegy 250 oldal terjedelmű ünnepi számot ad ki, mely Magyarország legillusztrisabb közéleti szereplőinek cikkein kívül, a legkiválóbb festőművészek illusztrációit és a legkitünőbb belletristák szépirodalmi dolgozatait fogja tartalmazni. Egy ilyen 250 oldalos Egyetértés egész kis könyvtárral ér föl és ugyanannyit jelent, mintha egy kisebb alaku lap 100—600 oldalt nyujtana. Mindezekben a kedvezményekben díjtalanul részesül az, aki az Egyetértésre egész évre 40 koronával, félévre 20 koronával, vagy negyedévre 10, koronával előfizet. A jubiláris számot ötven fillérnek levélbélyegeken való beküldése ellenében azoknak is megküldi a kiadóhivatal, (Budapest, IV., Vármegye-utca 11 sz.) akik nem előfizetői a lapnak. De e tekintetben előjegyzések már csak néhány napig fogadhatók el.

— **Hazánk legbecesebb szölkője.** A filokszérának teljesen ellentálló, permetezni soha nem kell, mert semmiféle betegség sem lombját, sem termését meg nem támadja. Teli hideg a takaratlan vesszőjét soha meg nem fagyasztja, ezenkívül még rendkívüli becse, hogy igen korán érik —

augusztus 15—20. között — rendkívül bőtermő és bora oly erős és édes, hogy a néhez olasz borok semmiben sem mulják felül. Ez a „Delaware“ közvetlen termő szőlő, melynek részletes leírását — ábrán és bemutatva — úgy a homok, mint a hegyi szőlőtelepítőket érdeklőleg az „Ermelleki első szőlőoltvány-telep“ Nagy-Kágya (Biharm.) ingyen és bérmentve küldi meg mindenkinek, ki címét egy levelezőlapon tudatja. Ott 16 év óta szaporítják s ma már 27 katasztrális hold van ebből teljesen fajtisztán telepitve. Ezen telepek mai számunk hirdetési rovatában közölt „Szőlőlugast ültessünk“ című hirdetésre felhívjuk olvasóink becses figyelmét.

— **Tömeges magszállítás az államnak.** Makfalvay Géza földművelésügyi államtitkár, Sierbán János kir. jószágigazgató kíséretében e napokban meglátogatta Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedésének Budapest, Rottenbiller-u. 33. sz. alatt levő központi telepét és az állam részére nagyobb megrendelést tett lóhere és luczerna magból. Ez alkalommal nagy érdeklődéssel megtekintette az egész telepet, hol most a tavasz idején 140 főből álló személyzet bonyolítja le a mag szét-küldésének nagy munkáját.

— **Az Élet,** a régi jó Képes Családi Lapok, az új évben gyökeresen átalakítva, új köntösében e rövid idő alatt is nemcsak régi híveinek igényeit elégíti ki fokozott mérvben, de széles körben is általános elismerésre tett szert. „Az Élet“ hasábjait a legnevesebb magyar írók és költők keresik föl munkáikkal, a politikai, társadalmi, művészi, gazdasági élet aktuális eseményei könnyed, szórakoztató modorban megírva és illusztrálva jelennek meg hétről-hétre „Az Életben“, a melybenjazonkívül hasznos tudnivalónak, tudományos apróságoknak, a háztartás és a divat körébe tartozó dolgoknak is bő tér van engedve. E sokoldalúság és fényes kiállítása dacára is „Az Élet“ a legolcsóbb magyar hetilap, előfizetési díja negyedévre csak 3 korona lévén. „Az Élet“ e heti száma is páratlan bő tartalma. Közli annak a 16 államférfiúnak képét, kiket a király magához rendelt. Az aktuális események közül képeket mutatja a Mukden körüli harcokat, az Operában rendezett élő sakkjátékokat. Irodalmi részében elbeszélések, tárczák, költemények mellett Beniczkyné Bajza Lenke regényét, politikai csevegést, gazdag közgazdasági, színházi, divat rovatokat. „Az Élet“ az érdeklődőknek szívesen küld mutatványszámot kiadóhivatala révén (Budapest, Muzeum-körút 7 sz.)

Közgazdaság.

A rétek és legelők kezeléséről.

Írta: Szűcs Elemér kollégiumi főedzés.

(Folytatás)

A szemes gazda megfigyelhette, hogy oly foltokon, hol a nagyobb és jobb fajta földből származó vakondturásokat szétgeregelyelte, magasabb, erőteljesebb és sötétebb zöld színű fü terem. A mélyről felhozott szüztalaj tehát a rét füveinek fejlődésére termékenyítő hatással van. — Okosan teszi tehát különösen az, a kinek rétje el van mohosodva, ha azt csuszamlásokból, vagy vízmosások helyről szerzett jó porhanyó fekete földdel hinti meg.

A tözeges rétek talaját a homok, de még

jobbba a márga, vagy hintéssel tehetjük termékenyebbé.

Végül megemlítem, hogy van egy állati betegség, mely némely gazda udvarában, főként az ott éllett állatokon következetesen felszokott lépni, ez a csontporhanyóság.

Az ilyen állatok csontja gyenge és törékeny, ez annak a jele, hogy a marháknak adott tápanyag nem bir elegendő mésztartalommal, vagyis azon terület, a hol a takarmány termett, már túlságosan kiélt és mészből szegény. Ily rétek megjavítására legalkalmasabb a Thoman-salak nevű műtrágya, mely 40% meszet is tartalmaz. Még egyszerűbb a meszes föld elhintése, mely néhol a hegyek tetején, vízmosásokban, kavics- és homokgödörökben vastag rétegben található. — Sőt még az égetett mész kiszórása is nagyon hatásos, melyből 1 holdra 5—8 métermázsza elegendő és egyszeri mész elhintésnek 5—6 évig érzik a kedvező hatása.

A rétek terméshozamának emelésére a trágyázáson kívül leghathatósabb mód az öntözés. Ezen eljárás ismertetését azonban, mivel az a vízhiány miatt a vidéken úgy sem volna bevezethető, szükségtelennek tartom, mindössze is csak azt említem meg, hogy a réttöntözés megfelelő trágyázás nélkül a legnagyobb rablógazdaság!

Végül a rétek kaszálási idejéről és legeltetéséről kívánok meg röviden megemlíkezni.

Nem is becsülhető meg emberi észszel az a kár, a mit a rendezetlen községi határon a mezei munkák robotszerű egyidőben leendő végzése által a gazdák nagyrésze szenved. Minden munka rövid határidőhöz van kötve, minek folytán alaposan és a maga idejében egyik sem lesz végezve.

Igy vagyunk a szénakaszálással is; a fü elkészült, vágható volna, az idő is jó, de még nem határozta el a kaszálást a „communitat“. Mikorra aztán kidobolják, hogy kaszáltni lehet, az idő is megváltozik, a fü is megvévül!

Legalkalmasabb a rét a kaszálásra akkor, midőn hasznos fűfélék java teljes virágzásban van. Ekkor van a szárazban és levelekben felhalmozódva a legtöbb tápanyag és az ilyenkor lekaszált fűből lesz az illatos, zamatos és legvalóságosabb szena.

Hogy pedig a hasznos fűvek virágzását lehetőleg egyidőre hozzuk össze, tiltsuk el a réteken a tavaszi legeltetést. Ha pedig a tilalom nem volna lehetséges, akkor legalább is április 10—15-re.

(Folytatjuk.)

Szerkesztői üzenet.

B. K. A tudósítás nagyon terjedelmes; ilyen alakban lehetetlen közölnünk. Kivonatossan felvettük.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY TÖRÖK BERTALAN

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírrugyár részvénytársaság

KIS HIRDETÉSEK.

Minden hirdetés 10 szóig 40 fillér, azon túl minden szó 4 fillér. A hirdetés bélyegdíjmentes. Levélbeli tudakozódásra szívesen válaszolunk, ha postabélyeg mellékeltek. Hirdetéseket a kiadóhivatal veszi fel.

Balla Bélánál helyben 3—4 kocsi takarmány-répa eladó. Egyben vagy kisebb mennyiségben is 100 kgr. 1 kor. 60 fillér.

Egy jókarban levő, 4 lóerejű Marschal-féle

cséplőgép lokomobillal és teljes felszereléssel jutányos áron eladó.

Értekezhetni Tanczos János vajasdi lakossal, u. p. Tóvis. 610 2—3

Telefon 395.

Telefon 395.

KLEIN FERENCZ

Unió gőzmosó és vegyiruha tisztító intézete

Unió-utca 24. szám.

III Műhely-telep Tivoli-utca III

Br. Bánffy palota.

KOLOZSVÁR.

514 5—104

EGYEDÜLI CZÉG E SZAKMÁBAN A MELY NEM ÁRAKKAL, HANEM AZ ÁRU MINŐSÉGEVEL ÉS A LEGJOBB MUNKÁVAL VERSENYEZ.

Bajor Ignác

ANGOL FÉRFI SZABÓTERME

A legjobb szabászat és csak kipróbált munkások lesznek üzletemben alkalmazva.

Legkisebb megbízások pontosan intézettek el.

KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér és Wesselényi sarok (DR. HINTZ GYÖRGY-HÁZ).

KOSCHITZ G.

zongora készítő és hangoló

Kolozsvár, Emke-tér 3. sz.

Javításokat és hangolókat jutányos áron elfogadok. Megrendelések vidéken is pontosan eszközöltetnek. Saját készítésű

Pianinok

700 kor. szállítanak. — Egy zeri hangolás 6 korona. Ott tartózkodásom alatt oda rendelésre külön 24 korona. 51 24—104

Salamon Géza

czipész

NAGYENYED, Főtér 25. szám. (Központi vendéglő-épület).

Készít a mai kor igényeinek megfelelő **uri-, női- és gyermek czipő** a legjobb és legfinomabb anyagból. Ugy helybeli, valamint vidéki megrendeléseket gyorsan és jutányosan eszközöl: 274 26—104

SALAMON GÉZA czipész.

Czipőkencőcsök raktáron tartatnak! Vevőimnek díjmentes czipőjavítás!

NAGYENYEDI
KÖNYVNYOMDA
 ÉS PAPIRÁRUGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
 NAGYENYED.

Dobozárugyár. Könyomda. Litografiai és vonalzó intézet.

Mindennemü

Dobozárut

*(Carionnage) u. m. egyszerü
 és hajlitott dobozokat*

gyógyszerészek, cukrászok, kereskedők és gyárosok
 részére kisebb árucikkek jutányos és czélszerű csomagolására olcsó
 áron szállit.

Műveket, folyóiratokat, hirlapokat, körleveleket, képes ár-
 jegyzékeket, levélpapirokat, falragaszokat, meghivókat, s
 mindennemü kereskedelmi és ipari nyomtatványokat, pósta-
 csomagczimkéket, pecsétjegyeket, czimkéket, ragjelzékeket,
 porkapszulákat, papirzacskókat, kötözőpapirokat és minden-
 nemü gyógyszerészeti nyomtatványokat készít könyv- és
 könyomdai, valamint dombornyomásban, olcsó árban, szép
 és izléses kiállításban.

VAJNA MIKLÓS ÉS TÁRSA

ujjonnan berendezett hazai ipar, vászon, uri- és női divat-áruháza

NAGYENYEDEN.

Alsó-Fehér vármegye legelső és legolcsóbb bevásárlási forrása.

Kedves kötelességünknek tartjuk a nagyrabecsült vevőközönségnek szíves tudomására hozni, hogy üzletünket a modern kor igényeinek megfelelően megnagyobbítottuk, ugyszintén személyes bevásárlások alapján

tavaszi és nyári ujdonságokkal

mesés nagy választékban berendeztük.

Még a jelen nagy áremelkedések mellett is abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy csakis elsőrendű árukat árusítunk, miért is kérjük kedves vevőinket ezen alkalmi vételt el nem mulasztani.

17-104

Teljes tisztelettel

VAJNA MIKLÓS ÉS TÁRSA.

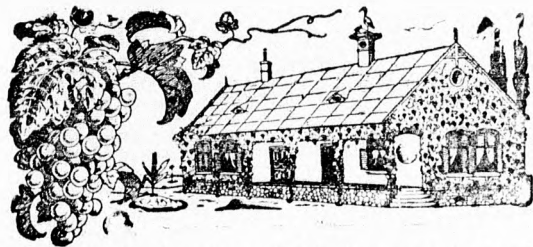
Küküllőmenti Első Szőlőoltvány-telepnél.

Talajdonos Caspari Frigyes Medgyes, Nagy-küküllő megye.

A telep oltványait az elmúlt század nyáron naponta több mint 2 millió liter vízzel öntözték, miáltal az oltványok ideálisan fejlődtek. — Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. 535 10-20

Saját magát károsítja, aki szőlőoltvány-szükségletét nem fedezi a

SZŐLŐLUGAST

ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld- és homoktalajon.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen olyan ház, melynek fala mellett a legesekélyebb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb a legremekbbsé disze, anélkül, hogy legkevésbé helyet is elfoglalna az egyébre használható részekből. Ez a legháladátsabb gyümölcs, mert minden évben terem.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (bár mind kuszó természetű) mert nagyjából ha megnő is, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lugasnak alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják házukat az egész szőlőérés idején a legkínzóbb muskotály és más édes szőlőkkel.

A fajok ismertetésére vonatkozó, színes fénynyomatú katalógus bárkinek ingyen és bérmentve küldetik meg, a ki címét egy levelezőlapon tudatja. Borfajú szőlőoltványok is még nagy mennyiségben kaphatók leszállított áron Borok családi fogyasztásra 50 liter és feljebb olesó árban és „Delaware” sima, ültetéshez és ebből borminta.

600 3-10

CZIM: Ermelléki első szőlőoltvány-telep Nagy-Kágya, u. p. SZÉKELYHID.

Szeszák Ferencz és Fia, kocsigyártók

KOLOZSVÁRT, Malom-utca 12 szám.

Alapított 1870-ben.

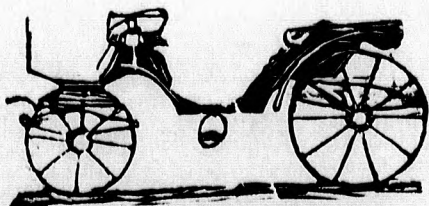
Árjegyzék ingyen.

Köcsi nagy raktár minden igényt kielégítőleg.

Nagy kocsijavító-műhely. Kocsigyártás modern technikai gépekkel felszerelve. Pontos kiszolgálás.

Mindenemű kocsik raktára.

Vidéki megkeresésekre azonnal válaszolunk.

Becsés pártfogását tisztelettel kérve

Szeszák Ferencz és Fia, kocsigyártók.

Gyárunk az egyedül Kolozsvárt, a hol a köcsi minden részét: kerekes, kovács, nyerges és fényező munkát személyes vezetésünk alatt előállít és az által vagyunk a legjutányosabbak árban is. Főszelünk a jó, szolid munka jutányos árban. 255 —

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni hogy a kedvező feltételű kölcsönnyújtása és előzékeny eljárása révén kitűnő hírnevű

„Nagyszebeni földhitelintézet”

részéről

Ingatlan jelzálog kölcsönök

„kizárólagos ügynökségével”

bizattam meg.

Ebbeli működésemben legkedvesebb kötelességem, hogy a bizalomteljesen hozzám forduló feleknek a lehetőségig gyors és költséget kimélt eljárással szolgálatára legyek.

Bármennyű felvilágítással, utbaigazítással készségesen díjmentesen szolgálak

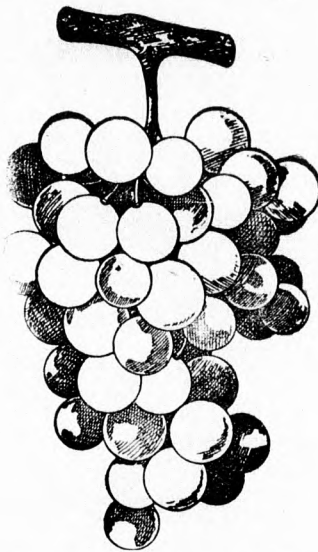
Különös előnye eljárásomnak, hogy minden kölcsönfűvő bármily elhanyagolt birtok- és teher viszonyai véglegesen rendeztetnek.

Egyidejűleg óva intem a n. é. közönséget akár helybeli — akár budapesti — vagy vidéki pénzközvetítő esábitó hirdetéseknek vagy „szaladó ügynököknek”, — amelyek ilyenmű jelzálogkölcsönt pénzintézetek közvetlen megbízását nem igazolják — fel nem ülni, mert ezek eljárása teljesen megbízhatlan, időt vesztő és minden esetben, akár eredményes akár nem, terhesen költséges. 587 3-52

Teljes tisztelettel

Erdélyi erdő-faanyag és bányagyűnökség. Gombos Benő Kolozsvár, Malom-u. 16. sz.

„Milleniumtelep” Nagysz.

Legolcsóbb árak!

Legolcsóbb árak!

Szép és tartós szőlője

csak annak lesz, aki ingyen kéri Magyarország legnagyobb szőlőiskolájának árjegyzékét, a mely szőlőiskola állami segélylyel és állami felügyelet mellett létesült

Alapított 1865. évben.

BABOS SANDOR utóda

HAJEK MIKSA

órás és ékszerész

Kolozsvár, Wesselényi Miklós u. 16.

Czélszerű és divatos

alkalmi ajándékok

Olcsó beszerzési forrás!

Vidéki megrendelők kedvezményben részesülnek.

Nem tetsző tárgyak 8 napon belül visszavételnek.

515 24-104

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságú Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

Brassói Portland-Cement- GYÁR, BRASSÓBAN.

Haszonbéri hirdetés.

Thorotzkay Sándornak nemes Alsó-Fehér vármegye Mihálczfalva, Obrázsa és Oláhseesztve községekben és azok határára levő **birtokai haszonbérbe adandók.**

Értekezni lehet a tulajdonossal **Toroczkó-szentgyörgyön**, postá **Toroczkó.**

Nagyenyedi kisegítő takarékpénztár r.-t

Alaptőke: 300.000 kor. Tartalékalap: 140.000 kor.

Előnyös kölcsönt ad betáblázásra, megfelelő kezességre, értékpapírokra, sorsjegyekre, jöhiteli pénzintézetek részvényeire.
Vásárol és elad értékpapírokat.
Letétbe elfogad értékpapírokat, sorsjegyeket, értékeket kevés örzési díj mellett.
Idegen kölcsönök a legelőnyösebben konvertál.
Váltókat az összeg nagysága szerint 5 1/2, 6, 6 1/2% mellett, kereskedelmi váltókat pedig 6% mellett számítol le.
Betétet 4 1/4-4 1/2 kamattal mellett fogad el.

Nyitv: áll hétköznap d. e. 9-12, d. u. 3-4 óráig.

Ház eladás.

Tóth-utca 51-ik sz. telek mellékhelyiséggel együtt örök áron eladó.

Értekezni lehet **Fenichel Lázár** kereskedőnél **Nagyenyed.**

Nagyenyeden, Kossuth Lajos-utca (Magyar-utca) 20. szám alatti

5 szobás lakás
1905. évi április hó 24-től kiadó.

Levélben értekezhetni:
úzv. Vincze Dánielnével, Torda, Közép-u. 8.

ŐSZI ALBERT

ékszerész és órász,
Kolozsvár,
Wesselényi M. utca 2. sz.

Óriási választék 14 karátos arany gyűrűkben, karékek, broschok, lánczok, függőkben, gyémánt és Brilliant-árakban, mindennemű zseborákban.

Megrendeléseket utánvétellel eszközölök, nem tetszés esetén a tárgyat kieserélem vagy a pénzt levonás nélkül vissza küldöm.

Kérem a n. é. közönség szives bizalmát. Tisztelettel

Oszi Albert.

508 26-26

Van szerencsém a n. é. közönségnek tudomására hozni, hogy

Kolozsvárt, Wesselényi Miklós-utca 3. sz. alatt a már 6 év óta fennálló

fényképészeti műtermemet

ujolag **a legmodernebbül felszereltem.** Különös figyelmébe ajánlom **platin, aquarell és olajfestményeimet**, melyekkel többszörösen **kitüntetve** lettem.

Gyermekfelvételekben egyedüli specialista vagyok.

Műtermem be van rendezve legszebb és alkalmi ajándékoknak legalkalmasabb **photo email képekre**, ugyszintén **életnagyságu mellkép** nagyításokra, melyek bármily régi fénykép után készülnek.

Vidéki megrendelések a legpontosabban eszközöltetnek.

Vagyó nagyérdemű közönség b. támogatását kérve, vagyok

tisztelettel

Csizhegyi Sándor,

fényképész.

28-104

ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI GAZDASÁGIBANK ÉS TAKARÉKPÉNZTÁR R. T.

Alaptőke 200000 korona.

NAGYENYEDEN.

Alaptőke 200000 korona.

Leszámitol 6 hónapi lejáratig terjedő váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett.

Törlesztéses kölcsönöket nyújt 500 koronától kezdődőleg már 4 1/2% alapkamattal földbirtokra, a becsérték feléig.

Régibb és magas kamatu jelzálogkölcsönöket igen előnyös feltételek mellett **konvertál** a leggyorsabban bonyolít le.

Betáblázás mellett adott kölcsönök után 500 koronán felül 6 1/2%-ot számít.

Vásárol és elad értékpapírokat idegen számlára.

Bevált értékpapír szelvényeket és sorsolt értékeket.

Betétek után naptól-napig 4 1/2%-ot fizet.